

Sygn. akt IV CNP 47/10

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

SSA Jan Kremer

w sprawie ze skargi pozwanego J. Ś.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego w G. z dnia 29 czerwca 2007 r., sygn. akt III Ca (...),

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości A.(...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J.

przeciwko J. Ś.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanego J. Ś. - Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 grudnia 2010 r.,

oddala skargę;

oddala wniosek Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa o zasądzenie kosztów postępowania w sprawie.

Uzasadnienie

J. Ś., pozwany (obok Skarbu Państwa–Sądu Rejonowego w W.) w sprawie wytoczonej przez „A.(...)” spółkę z o.o. w J. o zasądzenie kwoty 14.346 zł z odsetkami, wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 29 czerwca 2007 r., sygn. akt III Ca (...), oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 8 września 2006 r., sygn. akt I C (...), którym zasądzona została od niego, jako komornika, na rzecz syndyka masy upadłości „A.(...)” spółki z o.o. w J. kwota 14.345,23 zł z odsetkami ustawowymi a powództwo w stosunku do Skarbu Państwa–Sądu Rejonowego w W. zostało oddalone. Podstawą wydania tego wyroku było ustalenie, że w dniu 10 grudnia 2003 r. zostało wszczęte przeciwko spółce „A.(...)” postępowanie egzekucyjne na podstawie tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności. Klauzula ta została uchylona postanowieniem Sądu Okręgowego w G. z dnia 18 grudnia 2003 r. Pozwany, który jako komornik prowadził egzekucję, postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2004 r. umorzył postępowanie egzekucyjne, ustalił jego koszty na kwotę 14.345,23 zł i obciążył nimi dłużnika, od którego wymieniona kwota została wyegzekwowana w toku egzekucji. Na skutek skargi dłużnika Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z dnia 18 listopada 2004 r. zmienił postanowienie komornika w ten sposób, że ustalił, iż koszty postępowania egzekucyjnego ponosi wierzyciel. Pomimo żądania spółki „A.(...)” pozwany nie zwrócił wyegzekwowanej od niej kwoty. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy uznał zasadność powództwa w stosunku do pozwanego komornika i jako podstawę jego uwzględnienia wskazał art. 405 w zw. z art. 410 k.c. Sąd Okręgowy stwierdził trafność tego rozstrzygnięcia, z tym że jako jego podstawę powołał art. 415 k.c.

Podstawą skargi są: 1. naruszenie prawa materialnego: a) art. 415 k.c. poprzez przyjęcie, że wyegzekwowanie od dłużnika opłaty egzekucyjnej stanowi czyn niedozwolony, b) art. 23 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji poprzez uznanie, że Skarb Państwa nie ponosi solidarnej odpowiedzialności z komornikiem, 2. naruszenie przepisów postępowania, a to: a) art. 1 i 199 § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że dopuszczalna jest droga sądowa do dochodzenia zapłaty kosztów postępowania egzekucyjnego od organu egzekucyjnego – komornika, b) art. 770 k.p.c. poprzez przyjęcie, że warunkiem dopuszczającym możliwość prowadzenie egzekucji kosztów egzekucyjnych, w tym opłaty egzekucyjnej należnej organowi egzekucyjnemu, jest istnienie prawomocnego postanowienia

komornika ustalającego wysokość tej opłaty, c) art. 386 § 4 k.p.c. poprzez wydanie orzeczenia przez sąd odwoławczy pomimo, że rozpoznanie sprawy wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, zaś sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, d) art. 378 § 2 k.p.c. poprzez nierozpoznanie z urzędu sprawy na rzecz współuczestnika – Skarbu Państwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. a) Sąd Okręgowy wadliwie wskazał jako podstawę rozstrzygnięcia sprawy w stosunku do skarżącego art. 415 k.c. W chwili zdarzenia, według której należało oceniać odpowiedzialność skarżącego, obowiązywał mianowicie przepis szczególny, art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (obecnie tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.; dalej – „u.k.s.e”) w brzmieniu po jego zmianie dokonanej ustawą z dnia 24 września 2004 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 236, poz. 2356). Przewiduje on odpowiedzialność komornika za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności. Odpowiedzialność ta nie jest zależna od winy komornika. Ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego wyroku w pełni uzasadniały zastosowanie art. 23 ust. 1 u.k.s.e. Skoro według postanowienia wydanego w wyniku uwzględnienia skargi na postanowienie komornika w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego sąd ustalił, że koszty tego postępowania ponosi wierzyciel, jest oczywiste, że kosztami tymi nie mógł zostać obciążony dłużnik, a kwota wyegzekwowana z tytułu tych kosztów od dłużnika powinna mu być zwrócona. Niedokonanie tego spowodowało szkodę, do naprawienia której zobowiązany jest komornik.

Okoliczność, że jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał niewłaściwy przepis prawa, w sytuacji, gdy rozstrzygnięcie znajduje podstawę w innym przepisie, nie stanowi uchybienia uzasadniającego stwierdzenie niezgodności z prawem zaskarżonego wyroku.

b) Sąd Okręgowy rozpoznawał sprawę na skutek apelacji pozwanego J. Ś. od wyroku uwzględniającego powództwo w stosunku do tego pozwanego. Wyrok ten w części oddalającej powództwo w stosunku do Skarbu Państwa–Sądu Rejonowego w W. nie został zaskarżony. Sąd Okręgowy nie miał więc podstawy do rozpoznania sprawy w tej części (zob. niżej pkt 2 d) i zastosowania art. 23 ust. 3 u.k.s.e.

2. a) Jest oczywiste, że sprawa o naprawienie przez komornika szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu

czynności (art. 23 ust. 1 u.k.s.e.) jest sprawą cywilną (art. 1 k.p.c.) i dla rozpoznania jej właściwa jest droga sądowa. W sprawie nie zachodziła zatem przyczyna odrzucenia pozwu przewidziana w art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.

b) Rozstrzygnięcie sprawy zaskarżonym wyrokiem pozostaje bez związku z art. 770 k.p.c. Przepis ten dotyczy kosztów postępowania egzekucyjnego w relacji dłużnik–wierzyciel. Tymczasem stwierdzona zaskarżonym wyrokiem odpowiedzialność pozwanego J. Ś. wynika z niedopełnienia przez niego obowiązku, jako komornika, do zwrotu dłużnikowi kosztów egzekucji, które zostały od niego bezpodstawnie wyegzekwowane.

c) Całkowicie nieuprawniony jest zarzut skarżącego, że sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy i że wydanie orzeczenia przez sąd odwoławczy wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Nieuchylając wyroku sądu pierwszej instancji i nieprzekazując sprawy do ponownego rozpoznania Sąd Okręgowy nie naruszył zatem art. 386 § 4 k.p.c.

d) Przepis art. 378 § 2 k.p.c. przewiduje możliwość rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji także na rzecz współuczestników, którzy wyroku nie zaskarżyli. Przepis ten nie stanowi jednakże podstawy do rozpoznania sprawy „przeciwko” współuczestnikom, którzy wyroku nie zaskarżyli. W stosunku do Skarbu Państwa–Sądu Rejonowego w W., który nie zaskarżył wyroku sądu pierwszej instancji, powództwo zostało oddalone. Rozpoznanie sprawy przez sąd drugiej instancji w stosunku do tego pozwanego mogło zatem być jedynie rozpoznanie zmierzającym do uwzględnienia powództwa, a więc na niekorzyść tego pozwanego. Okoliczność, że w razie przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa byłaby to odpowiedzialność solidarna z pozwanym J. Ś. (art. 23 ust. 3 u.k.s.e.), dla zastosowania art. 378 § 2 k.p.c. jest bez znaczenia.

Z przytoczonych względów podstawy, na których oparta została skarga, nie są zasadne. Skarga podlega zatem oddaleniu (art. 424¹¹ § 1 k.p.c.).

Prawomocne rozstrzygnięcie sprawy w stosunku do pozwanego Skarbu Państwa–Sądu Rejonowego w W. dokonane zostało wyrokiem Sądu pierwszej instancji. Zaskarżony wyrok nie obejmuje rozstrzygnięcia dotyczącego tego pozwanego. W sentencji tego wyroku błędnie wskazano Skarb Państwa–Sąd Rejonowy w W. jako pozwanego. Odpis skargi niepotrzebnie został doręczony Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa i nie ma podstaw do przyjęcia, że wniesiona przez nią odpowiedź na skargę jest pismem procesowym wniesionym przez reprezentowaną przezeń stronę

(Skarb Państwa–Sąd Rejonowy w W.) uczestniczącą w postępowaniu. Zawarty w tym piśmie wniosek o zasądzenie kosztów postępowania należało przeto oddalić.